

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt' roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
nem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Vláda a katolicizmus.

Napísal: *Julius Jánoky-Madocsány.*

Žijeme ťažké časy. Behom ústavného života nášeho, kresťanskej politike u nás snáď ešte nikdy nehrozily také nebezpečia, ako prítomne. Katolicizmus Uhorska snáď ešte nikdy nehľadel neistejšej budúcnosti v ústrety, ako práve teraz. Nezapierajme to a nezmenšujme nebezpečenstvá, ktoré nás očakávajú. Veď hojenie akejkoľvek choroby nezáleží v tom, keď ju tajíme a zahľujeme, lež keď nemilessrdnou preciznosťou ustálime jej diagnózu, koreň neduhu totiž náležite poznáme.

Že spoločnosť ľudská našej krajiny trpí na hroznú chorobu, to nikdo tajiť nemôže. To, že jediná kresťanská politická strana, totiž strana ľudová pri voľbách len z polovice dostala sa do krajinského snemu, nepovažujem ja ešte za najväčšie nešťastie. Veď všetci vieme, ako sa to stalo. Pressiami, terorom, podplácaním, pijatkami a zranicami preriedili naše rady, zásadám našim ale škodiť nemohli. Čoho sa najviac treba obávať, to je ľahostajnosť, falošný optimizmus, aké spatrujeme u veľkej čiastky nášeho katolíckeho obecnstva.

Falošný optimizmus v pravom smysle slova opanoval skutočne nemalú čiastku katolíckej spoločnosti našej. Po všetkých stranách hovoria včul u nás, že katolicizmus a kresťanská politika nemajú sa čoho obávať od terajšej vlády. Bo vraj jediným cieľom tejto vlády je «poriadok zaviesť v krajine» a upevniť politiku vyrovnania r. 67., cirkevnú politiku robiť — ako to istý liberálny rečník v snemovni povedal — terajšia

vláda vraj nemá v úmysle. Nuž, zskúmajme bližšie, čo máme dať na také osvedčenia.

Keby vláda skutočne nemala iného cieľa, ako upevnenie 67. základu, prirodzená vec je, že v prvom rade mala si získať stránky, stojáce na základe vyrovnania r. 67., teda aj ľudovú stranu. A keby úmysle jej statočné boly bývaly, mala sa tomu len tešiť, že jestvuje taká 67. strana, ako je strana ľudová, ktorá hlboko zakorenená je v srdciach pospolitého ľudu a ktorá — len pri dobromyseľnej passivite vlády — ľahkým spôsobom so 70—80 mandátmi mohla prispieť k upovneniu vyrovnania r. 67. Miesto toho ale čo sme videli?

To, že vláda pri uplynutých voľbách najväčšou vzteklosťou obrátila sa práve proti ľudovej strane.

To je skutočnosť, ktorú nikto zapierať nemôže. Z reči povedaných v krajinskom sneme, pri pojednávaní prípisu na kráľa, presvedčiť sa môže celý svet, že najhroznejšie šliapania zákonov, atrocita a násilensťvá páchané boly práve len v okresoch ľudovej strany.

Žalovaly sa síce aj iné opozicionálne strany, lež také hrozné veci, aké liberáli páchali v Prievidzi, na Čaci, v Považskej Bystrici atď. nevedely preukázať.

Celým pokračovaním jej pri uplynutých voľbách neodškripiteľne zrejme dokázala to terajšia vláda, že jej o vela viacej záleží na vykorenení kresťanskej politiky, ako na upevnení základu vyrovnania r. 67. S týmto označila spolu aj smer celého účinkovania jej v budúcnosti. Označila tým ten smer, na jehožto konci stojí sekularizácia. Viem, že mnohí hlavou krutia nad

týmto; zkusajme to ale bližšie a presvedčíme sa, že pravdu píšem.

Terajšia vláda nemá posiaľ žiadneho programu. Bez programu ale a bez istých základných zásad, ktoré by aspoň v jednej čiasťke krajinského obyvateľstva vzbudili vedeli istú mociu a oduševnenie, nemožno je politickú stránku spolu udržať, tým menej spravovať krajinu. S akými základnými zásadami mohla by aj táto vláda vystúpiť, aby aspoň u jednej čiasťky obyvateľstva zadovážila si akej-takej popularity? V nacionálnom smere táto vláda nemôže ničoho podujať, bo má sviazané ruky. Vie to totiž celý svet, že len preto dostali sa na vládu — že proti Andrássymu a ostatným 67. stránkam koalície — aspoň predbežne museli sa zreknúť každému nacionálnemu smeru účinkovania.

Alebo snáď vstúpili majú na dejisko sociálnej politiky? To je nemožnosť pre slozenie jejich stránky. V stránke tejto totiž je mnoho sebe protivných elementov. Sú tam konservatívni politici a s nimi spolu aj prívrženci hospodárskeho radikalizmu. Akéhokolvek smeru väčšiu sociálna reforma nevyhnutne zavdá príčinu ku sporu a celej veľkej strane vlády hrozi rozpadnutím. Treba im teda volačo takého vynajst, čo je — keď aj nie pred celým obyvateľstvom krajinským, aspoň pred jednotlivými vrstvami — vec populárna a čo väčšina strany schvaluje alebo sa tomu aspoň neprotiví. Takáto vec ale je sekularizácia. Členov pracovnej strany delia jedného od druhého rozličného druhu zásady v jednom ale — česť výnimkám — súhlasia všetci. A to jedno je, vykorenenie zásad kresťanských, čo oni s úľubou menujú: «klerikalizmom». V jednom-druhom prebudí sa svedomie, tí potom vystúpia zo stránky, väčšina strany z čiasťky teší sa bude tomu obľúbenému heslu, zčiasťky k vóli moci (oni povedajú z vernosti ku strane) podrobia sa výroku väčšiny. Slabúchov a malomyselných posilňovať bude, židov, slobodných murárov a jejich novín hlučný, radostný jasot, ktorým tento «opravde liberálny» kúsok vlády oslavovať budú pred celým svetom.

Že vláda tento jej úmysel popredku neohlásuje, to nech nikoho nemýli. Roku 1892. sotva bolo ešte spomienky o civilnom manželstve a tomu podobnom, ba veľmi dobre viem, že ne-

jedon liberálny ablegát, ako kandidát vtedy pevne slúbil, že práva katolíckej cirkvi brániť a v uctivosti držať bude. A ani dva roky neminuly sa zatým a na krky ovesili nám cirkevno-politické zákony.

Sú to smutné výhlady a ešte smutnejšia vec je, že sa nedajú odškriepiť. Proti tomuto pozdvihnúť môže dakto len jednu namietku a to je meno: gróf Ján Zichy. Ako bych počul nejedného vykrikovať: «Nuž, či je to možno čo len supponovať, predpokladať, že by jedon gróf Ján Zichy previedol sekularizáciu? Nie, ja to nesupponujem. Znáam ja veľmi dobre osobnosť a politickú minulosť grófa Jána Zichyho; o jeho vernosti a oddanosti ku viere dnes tiež nepochybujem. Preto aj s celou ochotnosťou tvrdím, že dľa mojej mienky, direkte on neprevede sekularizáciu. Pri tom ale v jeho osobnosti nespaturujem ešte dostatočnú garanciu; opakujem, že nepochybujem o jeho dobrých úmysloch; keď on ale aj sekularizáciu neprevede, či bude v stave ju prekaziť? Na toto, žiaľbohu, len s nie! môžem odpovedať. Bo čo sa stane? Aknáhle otázka sekularizácie bude aktuálna, v novinách dočítame sa krátkeho chýru: «Neporozumenie medzi členami kabinetu... gróf Zichy ztiahol konsekvencie — zařakuje» atď.

Áno zařakuje, o tom môžeme byť istí. Zařakuje boľastným srdcom, vidiac, že ho využítokovali, meno jeho zneužili ako okrasu pre kabinet liberálny; zařakuje, týmto skutkom ale už veľmi málo pomôže veci. Bo zklamanie a boľast srdca, akú gróf Ján Zichy vtedy cítil bude, nemožno považovať za liek na rany zásad kresťanských. Aj na toto sme videli príklad roku 1892., keď už kde-tu pošepkávali o cirkevnej politike a mnohí — ešte aj kňazi — predsa podporovali vládu, bo v nábožnej, viere oddanej osobnosti ministerpredsedu grófa Juliusa Szapáryho spatrovali garanciu obrany práv katolíckych. Čo sa ale stalo? Aknáhle sa sprísnily okolnosti, gróf Szapáry opustil ministerpredsedníctvo a za tým nasledovala cirkevna politika.

Smele aj môžeme tvrdiť, že cirkevno-politické zápasy boly by maly iné následky, keby pri voľbách r. 1892. katolícke obecnstvo, ba ešte aj vážna čiasťka katolíckeho duchovenstva z puheho optimizmu a z bezzákladného dôverovania

neboli podporovali liberálnu stranu. Učme sa teda z minulosti a nedopúšťajme sa po druhej tej istej chyby. Nech si to dobre rozmyslia katolíci našej vlasti, nadovšetko ale tá — chvála Bohu ešte malá čiastka — duchovných, ktorí terajšiu vládu buď aktívne, buď pohodlnou pasívitou podporujú, že pri tej «národnej práci», ktorú prítomne prevádzajú, jedná sa o kožu katolicizmu. Dajme pozor, aby sme na tú «národnú prácu» doplatiť nemuseli. Chráňme sa už konečne toho zaslepujúceho optimizmu, ktorý je síce pohodlný, na každý pád ale je zkazovný. Všetci čo sme verní k viere našich predkov, sdružme sa v nezklatnú Jednotu, bo jedná sa o neoceniteľné poklady naše: o katolícky charakter vlasti a o časné i večné blaho katolíko.

Dobrá rada hotový groš.

Napísal: Dr. Štefan Krajsovics.

Tak viem, že v uhorskej krajine za krátky čas 21 tisíc malých hospodárov vyšlo na vnivoč. Popredali im všetko. Nič iné im neostalo, iba dve pracovité ruky a bieda. Role, lúky, pasienky a lesy z kresťanských rúk prešli do židovských. Kresťania vyšli na vnivoč a židia zbohatli.

Človeka zabolí srdce, keď vidí, jak sa tratia sila kresťanská a jak sa zmáha sila židovská, ktorá kde sa len zaplemení, všetko spustoší, priam tak, jako kukučina, ktorá znivočí datelinu. Ale vyjmúc tých 21 tisíc na vnivoč vyšlých gazdov, či nie biedu trú mnohí ešte jestvujúci malí gazdovia? Pohliadnime len na dedinské chotáry, uvidíme tam roličky široké na krok, lúky na piad, tak že keď sa brázdy vyorú, nezostane z role nič, iba kúštok, malicherný kúštok. Jako sa potom môže vychovať i familiu svoju vydržať gazda z týchto mutuzových roliček? Či chudíak nemusí sa drhnúť na pánskom, aby jestvoval mohol? Porcia veľká, deti mnoho, role úzke; nuž kde potom pre Pána Boha môže vydržať a mocný byť kresťanský malý gazda? Musí na vnivoč vyjsť! Musí miesto svoji prepustiť tým cudzincom, ktorí jako kobyľky zaplavili krajinu našu.

A čo je príčina, že tým malým hospodárom len také roličky sa ujdú? Mnohé sú tie príčiny. Veľká porcia, mnohokrát aj pijatika a nádhera,

tu i tam aj neusilovnosť a iné pády prispejú k tomu, aby role malé a úzke boly. Hlavná ale príčina je, že sedliak synov svojich len za sedliakov vychováva. Že keď je ich bárskolko, ani jedného nedá na remeslo, lež doma ich nechá všetkých. A s týmto docieli to, že po smrti jeho na kusy roztrhá sa gazdovstvo. Zo širokých rol zostanú len cverjenkové role a v dome namiesto jedného dobrého gazdu v každom kúte ostanú len trochári. Títo potom nevedia sa brániť proti drahobe, a pomaly popredajú roličky židovi, ktorý v jednej ruke spojí rozkusované kresťanské malé gazdovstvá.

Chceme teda kresťanských malých hospodárov pevnými a bohatými učiniť, chceme-li, aby oni boli udatní bojovníci za zásady katolícke, tak hlavná povinnosť naša je ich o tom poučiť a presvedčiť, že len potomkom svojim škodia s tým, keď synov svojich doma nechávajú všetkých ponevác s tým drobia svoje gazdovstvo. Doma len jedného treba nechať. ostatných treba dať na remeslo. Z tohoto dvojnásobný osoh by mala krajina a kresťanstvo. Majetky by sa nedrobily a tak kresťanskí gazdovia by nehynuli a potom aj priemysel a kupectvo by dostalo katolíckych údov.

Včul všade len židia kupčia a sú páni. Prečo? Preto, lebo majú peniaze. Kresťaa málo ktorý zostane majstrom, najviac z nich sú len robotníci a to len preto, lebo nemajú peniaze. Lebo ten chudíak hofer, jako môže dať peniaze na remeslo idúcemu synovi, aby dielňu si otvoril? Keby ale aj gazdovia dali synov na remeslo, vtedy doma ostávajúci vyplatiac ich z čiastky, k peniazom by prišli a tak by sa zmohli v remese svojom.

Na tento spôsob vyvinulo by sa kresťanské remeslo, zmáhali by sa naši remeselníci a s týmto upevňovalo by sa aj katolíctvo, lebo jako ten strom len v dobrej pôde raste a sosilňuje sa, tak aj katolíctvo len u dobre majúcich sa ľudí môže byť stále a pevné. Naším katolíckym hospodárom odporúčal by som preto nasledujúcu dobrú radu:

V Anglicku je zvyk majetok nechať prvorođenému, ktorý potom ostatných brátov a sestry vyplatí. A jako choslivý je tento zvyk! Hospodárstvo kvitne, ale vo veľkých rozmeroch rastne aj priemysel a kupectvo a to nie v ru-

kách židovských, lež v rukách anglických! Tu máme malé Belgium. Malučká je to krajina a predsa má najkvitúcejšie gazdovstvo a najbohatší priemysel. Táto krajina sama dorába tolko priemyselných článkov, ako všetky ostatné krajiny europejské dohromady. Prečo by to nemohlo byť aj u nás? Ništ není nemožné, kde je silná vôľa a zdravý rozum, Nech sa chytia naši gazdovia toho zdravého rozumu a dajú synov svojich na remeslo. Uvidia, že o moc šťastlivejšie budú deti jejich. Lebo nie na maličkých a uzučkých roličkách sa budú trápif, lež jestvovať budú v tom obore, kde zbehli židia na našu kožu tisíce a tisíce si nadobívajú. Ufam, že slovo moje podobne bude do dobrej zeme padajúcemu semenu. Donese stonásobnú úrodu.

Zaslúžená odplata.

No, páni vodcovia národnári! Ako že sa cítite pod vladárením «spravodlivého» grófa Héderváryho? Kedy ste dýchali volnejšie, či za čas koalície a či teraz? Pravda, lepšie bolo vlani, ako toho roku. Viac bol hoden čierny gróf Andrassy, ako je usmevavej tváry Héderváry. No vidíte, aj vy ste tak pochodili, ako to zvieratko, ktoré, keď mu dobre bolo, išlo na lad tancovať. Aj vy ste vykrikovali na koalíciu, a nepáčilo sa vám, čo tá robila, žiadali ste si čosik lepšieho i dostali ste Héderváryho. Ach, ten vás špatne dostal. Viem si pomysleť, ako sa hneváte naň a ako by ste ho chceli zhodiť z kresla, do ktorého ste mu i vy pomohli.

Bolo že to radosti, keď Héderváry vládu prevzal. Oslavovali ste ho, ako vašeho ozajsného Spasiteľa a darcu všetkých tých požiadavok, ktoré vy v kapsi schováte, I chodili ste za nim, a ponúkali sta sa mu. A on prijal vašu pomoc. Akoby aj nie, keď ste ho zabezpečili, že za vami stoja všetci Slováci. Aj ste mu pomáhali pri voľbách. Vy národnári, ktorí nenávidíte pažravých grofov, stali ste sa náhončími Héderváryho. Hja, mysleli ste si, že on dvoma rukami rozdávať bude mandáty národnárske. S vašou pomocou dostali sa do snemovne takí zaťatí a ludu neprajní liberáli, akí sú: Jano Richter, Imro Haydin, Lévy, Sipeky, Pongrácz, Rudnay a iní. Vychvalovali ste sa s tým, že pomáhate liberálom proti ľudovým kandidátom,

bo ste ráťali na odmenu. Nuž a ako sa vám odmenil Héderváry za vašu pomoc? Veru špatne. Hodil vám tri mandáty ako psovi košťal, minister pravodsudia zastavil vám vaše politické pravoty, Štefan Tisza povedal vám však v mene vlády, že nedostanete nič z toho, čo žiadate. Hej, špatná je to odmena. Nemyslel som si, že pažraví grófi takto odplácajú. Teraz už vykrikujete, že takej násilnej a tyranskej vlády nikdy nebolo v Uhrách, ako je Héderváryho a napádate vládu nielen doma, lež aj v cudzozemsku. Zaslúži to táto židovská liberálna vláda. Prečo ste ale mlčali pred voľbami? Prečo ste vtedy kortešovali za túto židovskú vládu? Vtedy vám liberáli veľmi milí boli.

Nuž ja, taká je tá vaša politika. Za mandát aj s čertom sa spojíte. A či je väčšieho čerta, ako sú liberáli? A vy predsa klučkovali ste u ministrov, núkajúc im svoju pomoc a zobrajúc od nich mandát. A táto liberálna vláda tak vás oklamala, že ani Hodža nedostal sa do snemovne.

Po tejto hroznej porážke napadol vás ale taký strach, že váš Matuš Bella odstúpil od kandidácie, tak že v jeho hniežde zvířazil taký liberál, ktorý ani po slovensky nevie.

Toto je hľa odmena Héderváryho. Tak vám treba. Boh nebije palicou. Vy od rokov napádate ľudovú stranu a zväzdate Slovákov k národniarstvu, čo je jedno s bezbožnou socialdemokraciou. Mámite, bláznite, búrite a štvete Slovákov. Sľubujete im slobodu, viac chleba a blahobytu a hľa, nesplnili ste zo sľubov ništ, ba vohnali ste Slovákov do nového liberálneho otroctva. Či to není nesvedomitosť? Či nezaslúžite za to opovrzenie od tých Slovákov, ktorých kľamete? A že vy ste bezúhonní! A že vy vovedete Slovákov do raja zemského! A že vy vydobudnete slobodu národov! A že vy ste strana najkresťanskejšia!

Hej, smutné je to vaše kresťanstvo! Napádať biskupov a rozkazovať Slovákom: «Neverte kňazom néppártistickým, lebo vás klamú!»

Nedá sa vysloviť tá škoda, ktorú ste vy medzi Slovákami zapríčinili, Škoda ludu! Kto tu napravi! A že po blúdnej ceste chodíte a že nie ste čistí, toho dočítal som sa z brošúry Juliusa Markovicsa, tiež národnárskeho vodcu, ktorý vykrikuje o Hodžovi, že ako pakloval a

a paktoval s ministrami a ako intrigoval za chrbátom svojho súdruha Markoviča.

Sú to veru špatné veci. Je to opravdová panama. Politické bahno, v ktorom topí sa celá strana národnárska. Myslím onedlho utopí sa aj v tom bahne. Iného osudu nezaslúži.

Národnárskych vodcov zastihol ten osud, ktorý si zaslúžili. Ich vlastní súdruhovia — liberáli — chytili na nich korbáč a vyprali ich z krajinského domu. Takto sa odmenil gróf Hédeváry národniarom.

57 valné shromaždenie katolíkov Nemecka.

Po slávnostnom pochode 21. augusta katolícke robotníctvo na desať miestach vzdržovalo veľké ľudové shromaždenia. Katolícke valné shromaždenia Nemecka medzi mnohým iným majú tú prevelkú zásluhu, že celé obecnosť katolícke v Nemecku oboznámily s tou najvážnejšou otázkou, s otázkou totiž katolíckej sociálnej politiky. Historia katolíckych shromaždení nemeckých je preto spolu historia i katolíckej sociálnej politiky.

Ak mohútne je organizácia katolíckeho robotníctva v Nemecku vysvitá z nasledujúceho: V krajoch rýnských-wesfalských jestvuje 300 tisíc kresťanských banických robotníkov. Kresťanské robotnícke pohyby začaly sa vôbec v rokoch 90., dnes je tam už ale 2900 robotníckych spolkov s 390 tisíc členami. 22 odborných organizácií má 280 tisíc členov. Majetok robotníckych organizácií obnáša 5 millionov mariek. Prijmy roku 1909. obnášaly 4 a pol milliona mariek.

Toto držali sme za potrebné len v krátkosti poznamenať, v ak veľkých rozmeroch a s akým úspechom organizuje sa katolícke robotníctvo v Nemecku. Nasledujme tento príklad.

Uhorské hostia v Augsburgu.

Na katolíckom valnom shromaždení v Augsburgu prítomní boli z Uhorska:

Dr. Alexander *Ernszt*, hlavný správca Katolíckej Ludovej Jednoty, opát-kanonik Franc *Blaskovich* (Temesvár), Béla *Túri* redaktor «*Alkotmányu*», Ján *Huber*, tajomník Katolíckej Lu-

dovej Jednoty, Karol *Huszár*, krajinský vyslanec (Budapest), dr. Emil *Gyuriss* pravotár (Čaca), Gabriel *Pados* katecheta (Budapest), Emil *Hudyma* professor hlavného gymnázia (Nagyszombat), Ján *Bartos* tajomník Katolíckej Ludovej Jednoty (Budapest), Franc *Nagy* professor náboženstva (Budapest), Adolf *Thym* professor gymnázia (Budapest), Edvard *Früchtl* novinár (Budapest), P. Bernardin *Tomik* kapucín (Tata), P. Hadrian *Mózer* kapucín (Tata), Štefan *Sipos* kaplan (Makó), Franc *Bilkei* redaktor (Székesfehérvár), Franc *Léh* roľník (Szentfűlöp), Mikuláš *Aubermann* (Budapest), Karol *Czivány* farár (Ösvényes), Zoltán *Hindy* správca, dr. Štefan *Zsembery*, Vencel *Bauer* farár (Veselény), Ján *Szvitek* farár (Óbesztercze).

Pri obznámujúcej večeri valné shromaždenie v mene uhorských katolíkov nasledujúcou rečou pozdravil krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany

Karol Huszár (šárváarsky).

Po osmykrát — povedal — mám česť účast brať v mohútnych shromaždeniach nemeckých katolíkov a vždy s väčším oduševnením prichádzam sem, učím, oduševňovať sa, zmužilosť a vytrvalosť čerpať z príkladného účinkovania vašeho. Do Augsburga predsa my Uhria prišli sme s istou bojovnosťou, bo keď predkovia naši chodili tu roku 955, prijatí boli veľmi nepriateľským spôsobom. Od tých čias ale naučili sme sa civilisovaných národov heslo: «Pochválen Pán Ježiš Kristus!» a ponevác sme včul prišli k vám s týmto pozdravom, prijajali ste nás s priateľským pohostinstvom. Pred tisíc rokami kresťanskej kultúre nebezpečné nápady hrozily z východu, dnes národné prúdy, podobným nebezpečenstvom hrozia katolíkom na Východe bydliačim. Miesto nápadov na pozemské statky, dnes po celom svete fabrične prevádza sa lúpežníctvo duší. Nebezpečenstvo toto je internacionálne. Aj my Uhria cítime už pustošiaci vplyv tohoto prúdu. Vlast našu zaplavujú vandrovní apoštolí, a štátu zkazonosnými, revolucionárnymi, ateistickými nariadeniami buria naše spoločenstvo. Katolíci Uhorska mohutne stavajú sa proti týmto nápadom. Duševnú zbraň, taktiku v týchto bojoch učíme sa od katolíkov Nemecka. Katolícke valné shromaždenie nemecké, hlavnou školou sú praktič-

ného kresťanstva. My sme vaši povdační učedníci. Z roka na rok znovu prichádzame ku vám, aby sme sa od vás naučili sjednotenie, vernosť ku viere, organizáciu, zmužilé zastupovanie kresťanského stanoviska a obetivavú pracovitost'. (Hlučné schvalovanie a potlesk).

V pondelok 22. augusta vydržovali veľké shromaždenia: Jednota katolíckych žien, sdrúženie katolíckych učiteľov a učiteliek; družstvá katolíckej mládeže, ďalej vydržované bolo prvé zatvorené zasadnutie, I. verejné zasadnutie valného shromaždenia, a shromaždenie tlačového spolku. Večer bolo divadelné predstavenie a spoločná slávnostná večera.

Vutorok 23. augusta vydržovaná bola mužská púť ku hrobu sv. Ulricha. Po slávnostnej sv. omši všetci biskupi a na mnohé tisíce obecnstva išli ku valnému shromaždeniu, ktoré v najväčších rozmeroch vydržavala

Katolícka Ludová Jednota (Volksverein).

Z ročnej zprávy nemeckej Katolíckej Ludovej Jednoty v krátkosti uvádzame nasledujúce dáta: Počet členov v poslednom roku poriastol o 27.769 členov. Nemecká Katolícka Ludová Jednota prítomne má 652.000 členov. Členom doposlané bolo 4,885.000 členovských sošitov a 11,042.000 agitacínálnych spisov. Jednota krom toho ako podnik vydávajúci knihy, vydala spolu 20,705.000 výtiskov rozličného tlačiva. Neoceniteľnej hodnoty je ústredná sociálna knižnica, ktorá prítomne pozostáva z 28 tisíc sväzkov sociálno-vedeckého obsahu kníh. V stredu Jednoty pracuje 18 úradníkov akademickej vzdelanosti, 70 iných úradníkov, robotníkov a 50 kupeckých zamestnancov. Po celej nemeckej ríši Jednota má 20 tisíc dôverníkov.

V slávnostnom shromaždení Jednoty na predsedníckom podiu boli prítomní biskup augsburgský a churský, mnohí opáti, gróf Schönburg, herceg Oettingen, gróf Prashma, gróf Droste-Vischernik, herceg Lövenstein a mnohí iní z aristokracie. Po slávnostnom shromaždení Jednoty nasledovalo II. zatvorené shromaždenie katolíckeho kongressu.

Vo stredu 24. augusta. V kostole Svätého Kríža bolo slávnostné requiem za zomrelých členov katolíckych kongressov nemeckých. Za tým nasledovalo III. zatvorené zasadnutie a I,

II., III. a IV. odborné sekcie vydržovali zasadnutia. Po zasadnutiach odborných sekcií nasledovalo III. verejné zasadnutie kongressu a za tým pri ohromnom počte obecnstva usporiadaná bola veľká zahradná zábava.

Vo štvrtu 25. augusta «augsburgská pompa» a osvedčenie katolíckeho presvedčenia v 57. valnom shromaždení katolíkov Nemecka zakončené bolo so IV. zatvoreným a so IV. verejným shromaždením, po ktorom Lingg biskup augsburgský s ostatnými biskupmi udelili požehnanie prítomným, ktorí, keď s oduševnením odspievali slávnostné «Te Deum», zakončené bolo 57. valné shromaždenie katolíkov Nemecka.

Uver gazdu.

Moderný gazda robí nové a nové investície. Tu mu treba nový stroj objednať, nové semená zaopatriť, umelým hnojivom úrodnosť pôdy zvýšiť, tu v ovocnom sade jedno-druhé doplniť, opraviť alebo stádo o jedon-dva kusy rozmnožiť. Potrebuje teda peniaze na investície. Toto je do majetku uložený kapitál, ktorý pri cieľuprimeranom manipulovaní prináša riadne bohaté úroky. No málo je takých zámožných gazdov, ktorí majú toľko hotových peňazí, aby neboli utisknutí na úver. A preto nerobí investície, lebo peniaze treba si požičať, nebolo by rozumné. Bez investície gazda sa nikdy nemôže hmotne pozdvihnúť.

Keď je reč o úvere gazdu, nemusíme zvlášte spomínať, že gazdovi prospieť môže len taká požička, ktorá je primerane lacná a ktorej splatenie môže dlhší čas trvať. Najcieľuprimeranejšia je teda lacná amortisačná požička. U gazdu neni to tak, jako u priemyselníka, ktorý dostane za vyhotovené články plat, keď účet predostre. Gazda musí pracovať celý rok, má ustavičné výdavky, až potom koncom leta má z úrody dôchodok. Preto gazdovia obyčajne sľubujú svojej zaviazanosti zadosťučiniť až po žatve. Je pravda, že dobrá gazdina má aj v iných častiach roku dôchodky tu za mlieko, za maslo, za drúbež atd. Ale tieto dôchodky potrebné sú zväčša na zaokrytie výdavkov v domácnosti. Na zaokrytie väčších potrieb, na zveľadenie gazdovstva môže prísť rad až potom, keď gazda väč-

šiu zásobu úrody sviezol. A vtedy môže zodpovedať aj svojej zaviazanosti ohľadom splácania požíčky.

Nemýli sa ten, kto tvrdí, že príčinou hmotného ba aj mravného úpadku gazdovskej triedy bolo ešte v nedávnej minulosti to, že naši gazdovia neboli vstave získať si lacnú amortisačnú požíčku. Keď sa im čo kúpiť trafovalo, buďto sa hnúť nevedeli, alebo upadli do rúk úžerníkov. Dnes sa v tomto ohľade pomery prajnejšie zmenily. Gazdovský ľud najde tu i tam dobroprajných radcov, ktorí mu v nesnádzach pomôžu s dobrou radou, poučením, ba aj v jeho záujme potrebné kroky porobia, Teraz už není viac krčmár bankárom obce, kde občania rozumnejšie jedajú. A úžerníci nezdierajú mozoľne pracujúci ľud.

V Prusku bolo už začiatkom minulého stolia viac takých peňažných ústavov, ktoré gazdom lacné amortisačné požíčky poskytovaly. V Sliezku založený bol takýto ústav ešte r. 1869. Tento ústav štát hmotne podporoval, založili ale ústav tento sami gazdovia tým cieľom, aby pri vyzdvihovaní požíčky jedon druhého podporovali. Kým predtým gazda nedostal lacnejších peňazí niže 10 procentov, teraz dostane na 6 procentov ba aj lacnejšie amortisačnú pôžičku a po určených rokoch s úrokami splatí aj kapitál. Tomuto bolo čo ďakovať, že nemeckí gazdovia bez väčších otrasov vedeli prežiť kritické roky v minulom stoly.

Členami týchto peňažných ústavov sú gazdovia a síce veľkostatkári práve tak jako aj roľníci. Takto vzájomne podporujú a pozdvihujú jedon druhého ti, ktorí sa s gazdovstvom zaoberajú, teda jednu mocnú gazdovskú triedu tvoria.

U nás k hmotnému pozdvihnutiu gazdov najviacej prispieť môžu kresťanské úverkové spolky. Kde teda posiaľ neutvorili si ešte gazdovia úverkový spolok, nech nemeškajú. Ako takýto spolok utvoríť treba, k tomu miestny duchovný zaisť ochotne poslúži gazdom dobrou radou. Kresťanská ľudová strana všemožne pracuje za mravné a hmotné pozdvihnutie gazdov a preto hospodárom po všetkých stranách čo najvielej odporúčame zakladanie kresťanských úverkových spolkov.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

O cholere.

O cholere, tomto hroznom navštívení božskom rozpisujú sa prítomne noviny v obširných článkoch. Ačpráve cholera na území Uhorska ešte nevystúpila, tajíť sa nedá, že z Talianska, z Ruska, z Haliča a z Rakúska hrozí našim hraniciam. Ministerstvo vnútra vydalo z tej príčiny nariadenia, ktoré vo vlastnom záujme prísne a svedomite každému treba zachovávať. Dla tohoto nariadenia:

Zvláštnu pozornosť treba venovať studňam a tým riekam a potokom, ktorých voda slúži za nápoj. Týmto cieľom studne v mestách treba zakryť, v obciach ale vedrá zaopatriť krížnymi pantami, aby vodu čerpajúci svoju nádobu do vedra načreť nemohol a týmto vedro, poťažne studňu nenakazil. Treba sa postarať, aby vyšpliechaná voda do studne zpät odteciť nemohla. V blízkosti studien, ktorých voda sa pije, neslobodno ani prať, ani nádoby umývať.

Studne so zlou vodou treba hneď bez meškania zavreť. Jestli by v obci niekto za príznakov cholery onezdravel, obyvateľstvu miest a obcí pri riekach a pri jazerách treba naložiť, vodu z rieky alebo z jazera len prevarenú a potom ochladnutú slobodno piť. Kde je prameň čistej vody alebo artézska studňa, vrchnosť nech sa postará, aby obyvateľstvo iba vodu z týchto pilo. Na dedinách zvláštny pozor treba dať na hnoj, aby ho na ulici, verejné miesta nezkladali a na dvoroch čo možno najďalej od studne vyvážali. Neslobodno strpeť, aby hnojnica odtekala. Záchody verejných miestností, krčiem, železničných staníc atď. treba obzvlášte čisto držať a vapnovou vodou denne najmenej raz desinfikovať.

Obširne úpravy obsahuje nariadenie krem toho aj poťahom na čistotu povetria v bytoch na čistotu tržníc, rýnkov a bitúnkov. V každej vyše 1000 duší počítajúcej obci treba postaviť, poťažne vyárendovať súcu miestnosť pre chorých, ktorých doma nemožno osihotiť, ktorí sa túlajú alebo prístrešťa nemajú. V menších obciach musí byť na tento cieľ vyznačený jedon súci dom. Jestli v blízkosti niektorej stolice cholera už vystúpila, treba tam naskutku utvoríť stolický epidemický výbor.

(Pokračovanie nasleduje.)

POLITICKE CHYRY.

Národnari proti biskupom.

Národniarom a socialdemokratom nič není svätého. Toho dôkazom sú zprávy, aké Milán Hodža uverejňuje zo socialdemokratických novin, aby zaslepil ľud a búril ho proti biskupom. V 33. čísle jeho novín parcelloval Hodža. A čo parcelloval? Snád jeho pozemky, ktoré má v mesiačku? Alebo parcelloval snád pozemky evanjelických konventov? Alebo parcelloval tie miliony jočov, ktoré majú v rukách židia? Oj nie! Cirkevné a biskupské pozemky treba vraj parcellovať, bo ako on myslí, tie najviacej škodia hospodárskemu vývinu ľudu. Nuž pane Hodža! Parcelľujte najprv evanjelické a židovské pozemky, o cirkevné a biskupské pozemky katolíkov sa nestarajte.

Obchodná smluva so Srbskom.

Srbský zahraničný minister Milovanovič o obchodnej a colnej smluve, ktorá uzavretá je medzi Uhorsko-Rakúskom a Srbskom vyslovil sa, že je dobrá, lebo obsahuje mnoho výhod. Ani neverí, že by buďto v uhorskom alebo rakúskom parlamente, buďto v srbskej skupštine smluva táto stretla sa s väčším odporom, bárs všade najdu sa nespokojní ľudia. Smluva táto konečne upevní pokojné pomery medzi Uhorsko-Rakúskom a Srbskom.

Z CUDZOZEMSKA.

Mikuláš. I. kráľ Montenegro. Černohorská Skupština v Cetinje 28. augusta jednohlasne prijala návrh, aby Montenegro povýšené bolo na kráľovstvo. Panovník Montenegro Mikuláš na to proklamoval sa za kráľa pod menom Mikuláš I. a ruský cár vymenoval ho za generála maršala ruskej armády.

Nemecký cisár v Königsbergu. Nemecký cisár Vilhelm II. minulý týždeň povedal reč v Königsbergu a vyslovil sa, že on ako cisár z milosti bozej nezávisí od parlamentov, od ľudových shromaždení a od ich uzavretí, lež považuje sa za vyvolený nástroj Neba a ako

taký plní svoje panovnícke povinnosti bez ohľadu na verejnú mienku. — Táto verejná mienka, totižto noviny, ako u nás, tak aj v Nemecku nachodí sa zväčša v židovských a socialdemokratických rukách, Niet divu, že teraz všetky liberálne, židovské a socialdemokratické noviny pre túto reč ostro napádajú nemeckého cisára. Nemyslia na to, že cisár Vilhelm II. príležitostne ešte lepšie im hlavy poumýva a po prstoch klopne.

Annexia Korey. Korea prastaré cisárstvo v sústestve Japonska, na území 230.000 štvorcových kilometrov malo asi 10 millionov obyvateľstva. Toto cisárstvo zotrela teraz Japonsko a privteliť si ako osobitnú provinciu pod menom Su-Čen. Tak sa časy menia, tak tento svet beží. Máme teda o jedno cisárstvo menej.

BESEDNICA.

Obrazky z Vrchoviny.

Rusniacký sedliak.

Cestoval som cez moje rodisko. Umienil som si navštíviť aj tú malú dedinu, v ktorej som uzrel svetlo tohoto hrbatého sveta. Veď tam mám rodinu, je to grécko-katolícky farár, od ktorého som očakával, že ma vďačne prijme a s radosťou pohostí.

Rusniakovi furmanovi, ktorý ma viezol, kázal som, aby opustil hradsku a kone pohnul na poľnú cestu, ktorá vede ku mojmu rodisku. Ten aj ochotne zkríknul jeho «bjú hó» na jeho koniky, zatočil bičom ponad hlavou a viezli sme sa poľom k mojej dedine.

Čo mi tu všetko prišlo na myseľ, keď som tie poľa videl. Rozpamätal som sa na moje detinstvo, Videl som v duchu, ako vo sne, mojich drahých rodičov. Ako sa to všetko premenilo, čo som tieto kraje navidel. Veru to teraz neide tak na tomto svete, ako volakedy za mojho detinstva.

Ako som tak premýšľal, doviezli sme sa ku strmému kopcu v chotáre mojho rodiska.

— Postojte, ja zojdem dolu z voza — povedal som mojmu furmanovi, ktorý sa tomu potešil, bo jeho slabé, vyhladované koniky poľnou cestou ťažko ťahaly náš vozík.

Pred nami asi desať krokov, stúpala rusniacký sedliak, na pleciach niesol vrece a to muselo byť ťažké, bo chudiak Rusniak pomaly kráčal a hlboko dýchal. Lahko som ho teda dohonil.

— Pán Boh daj dobrý deň — pozdravil som ho, keď som mu bol za chrbtom.

Obozrel sa a keď videl za sebou človeka v pán-

Polovka na vlkov dľa najnovšieho systému.

ských háboch, postál, zňal z hlavy klobúk a zohnul sa, aby mi ruku bozkal.

— Dajte pokoj; starký, neni som ja k tomu navyknutý — povedal som mu.

Zadivený postál a bolo na ňom vidaf, že je pre-

kvapený. Zdá sa, že k nemu nikto tak nehovoríeva. K takému hlasu nebol navyknutý.

— Z kadiaľ že, starký — pýtam sa ho.

— Zo mlýna, prosím ponižene.

— Nuž a komu patri ten mlýn?

- Dávidovi Weisz, pán veľkomožný.
 — Židovi?
 — Áno, prosím ponížene.
 — Nuž a čo ste dal mlieč?
 — Trochu ovsíčka na chlebiček.
 — Veď je z toho zlý chlieb.
 — Keby sme vždy aspoň taký mali.
 — Koľko roľ máte?
 — Mám tri osmičky, dva volky, desať oviec, jednu kozu a štyri prasce.
 — Vy ste teda gazda?
 — Áno, prosím ponížene.
 — Máte hlasovacie právo?
 — Áno, prosím.
 — Nuž a či držíte s pravou alebo s ľavou stranou?

Nerozumel ma. Vysvetlil som mu to a on ma vďačne počúval. Doložil ale, že oni obyčajne majú len jedného kandidáta. Keby ale aj viac kandidátov mali, povedal, že oni vždy len na toho smejú hlasovať, za koho je podlesný, bo im erár ináč odobere pasienky a nedá ich viac do árendy.

- Nuž a koľko platíte árendy?
 — Veľmi mnoho, pán veľkomožný. Lepšie je o tom ani nehovoriť. Čo ale robiť, veď našu lichvu nemôžeme vykynožiť.

V ústrety nám šiel jgdon žid. Zpoza uší visely mu vrkocky (pajasky). Bola to špinavá figúra v dlhom káftáne. Ako ho gazda a môj furman zazreli, chytro ztrhly klobúky a hlboko sa mu klaňali.

- Kto je to? Ako sa volá? — pýtam sa.
 — Juda Katz.
 — Prečo sa mu tak ponížene a hlboko klaňate, či neviete, že vás títo ľudia na žobrotu priviedli?
 — Prosím ponížene, veď keby každý pán tak s nami hovoril ako vy, snáď by sme ináč vyzerali.

Mojou úprimnou vlúdnosťou celkom som si získal dôveru tohoto človeka. Rozpovedal mi otvorene, že je on dlžný Judovi Katzovi. Keď si kúpil tretiu osmičku zeme, požičal si od neho päť sto zlatých a za to vystavil mu veksel na sedemsto zlatých. Kým ale celú tú dlžobu do posledného haliera nevyplatí, povinný je židovi každý rok zdarma pracovať jeden celý mesiac.

- Nuž a kto vystavil ten veksel?
 — Sám žid.
 — Akých svedkov ste mal, kto podpísal meno? Či vy viete písať?

— Nevieť ja písať, prosím ponížene. Moje meno podpísal tam židov syn... chodí do školy, povedajú, že bude fíškálom, na to sa učí.

- Nuž a vy prečo neviete písať?
 — Bo ma k tomu neučili.
 — Koľko rokov máte?
 — Štyridsať.
 — Kto je najlepší gazda v dedine?
 — Ja, prosím ponížene.
 — A kravu predsa nedržíte?

— Dost mlieka dajú nám ovce.

S tým sme vyšli na vrchol kopca. Doliezol za nami aj môj furman a dal koňom oddýchnuť. Ja som vytiahol z vrecku dve cigary a ponúkol som gazdu. On si vzal obe. Dal som potom aj mojmu furmanovi dve cigary, sadol som si na vozík a keď si kone dobre oddýchly, pustili sme sa dolu vrskom. Z vozíka ale oslovil som ešte raz gazdu:

- Či ma snáď poznáte?
 — Nuž a zkadiaľ by som vás smel poznať, prosím ponížene?

Povedal som mu moje meno. Na to sopiaľ k nebu ruky a vykrikol:

— Pre Pána Boha! moj nekďajší mladý pán. Ak veľký pán ostal z neho a aký je bohatý... dal mi dve cigary...

CHYRNIK.

Socha kráľa v Ischli. V Ischli minulý týždeň odhalili jágerskú sochu jeho veličenstva kráľa, ktorú z príležitosti jeho 80. narodenin poľovníci postavili. Na mieste slávnosti predpoludním o 10. hodine lincý biskup dr. Rupolf Hittmayr slúžil sv. omšu a potom v prítomnosti kniežat a kňazien a veľkého obecnstva sochu odhalili. Po slávnostnej reči predsedu grófa Wurmbrand-Stuppacha arciknieža Franc Salvátor dal znak ku odhaleniu. Predseda potom poprosil mešťanostu Ischlu, aby prevzal sochu. Po odhalení sochy arciknieža Franc Salvátor v sprievode viacerých popredných osobností, zaviezol sa do letohrádku panovníka, kde jeho veličenstvu oddal pamätnú knihu, v ktorej sú mená tých 25.000 poľovníkov, ktorí na sochu obetovali. Kráľ prevzal album a volačo pred 12. hodinou išiel si obzrieť sochu. Na ceste, kade sa viezol, obecnstvo ho všade srdečne oslavovalo. Pri soche tri dievčence kytku odovzdali jeho veličenstvu, ku ktorému predseda gróf Wurmbrand-Stuppach povedal holdujúcu reč, po ktorej sa jeho veličenstvo poľovníkom poďakoval za sochu. Potom jeho veličenstvo kráľ základne obzrel sochu, na čoso spevom speváckeho spolku sa slávnosť skončila.

Chýry z biskupstva nitrianskeho. Osvietený pán biskup nitrianský skutočný vnútorný tajný radca jeho excellencia Imrich Bende, 27. augusta slávil 86. výročitý deň svojho narodenia, z ktorej príležitosti prepočetní z krubov cirkevných a svetských vyslovili mu blahoželanie. — Za kanonikov sídelnej slávnej kapitule nitrianskej, kráľovským rozhodnutím od 22. júla 1910. vymenovaní sú: Jozef Monček, titulárny praepošt dekanfarár obce Kasza a Demeter Gyurcsánszky, titulárny

praepošt, dekan-farár obce Zákopčie (Dombelve). Jozef *Turcsek* dekan-farár obce Demény, vymenovaný je za čestného kanonika slávnej kapitule nitrianskej. Novým hodnostárom cirkevným daj Bože stáleho zdravia a dlhého života!

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* nielen slovom a perom ohlasuje ako treba chudobu, malých hospodárov podporovať a napomáhať, lež dokazuje to i sám s jeho skutkami. Aby chudobný robotný národ mal na čom pracovať, gazdovať, z biskupského majetku v obciach Poroszló a Hejőkürt 1400 holdov predal na večnosť malým gazdom a v budúcom roku v obciach Hajókürt a Borsódharsány 2500 jochov mieni parcellovať a do árendy dať malým gazdom. — Gróf Albert Apponyi i s jeho rodinou minulý týždeň bol v Košiciach a v sprievode osvieteného pána biskupa a praeláta-kanonika mestského farára Ondreja Kozora navštívil kryptu kniežata Franca Rákócziho II. a iné pamätnosti mesta. — Tunajší kláštor mnišiek Uršulinek v krátkom čase druhýkrát zastihol zärmurok. M. Marta Peréria v 32. roku veku svojho, po dlhej, s trpezlivosťou snášanvej nemoci 22. augusta odobrala sa k svojmu ženichovi Kristu Pánu. — Tunajší grécko-katolícky kostol vkusne obnovený, z útra pekne je vymalovaný. — V košickom spolku katolíckych tovarýšov 20. a 21. augusta predstavili divadelný kúsok, ktorý spísal Alois Ottó, farár z Lasztócz. Podarené divadelné predstavenie prinieslo spolku pekného osohu. — Ku tunajšej hlavnej reálke za profesora náboženstva vymenovaný je katecheta Géza Horváth. — Do Košíc za Katechetu vymenovaný je kaplán z Lasztócz Štefan Onderesó a novovysvätený kňaz Ján Lacza poslaný je za kaplána do Kassamindszent.

Chýry zo Šáriša. *Prešov*: Tunajší gréckokatolícky osvietený pán biskup jeho excellencia dr. Ján *Vályi* so štátnou podporou 25 tisíc korún, založil tu mešťanskú školu pre chlapcov, do ktorej zápis trvá od 12. do 14. septembra. — Zemepis šárišskej stolice, ktorý spísal Imrich Miko Boliss, prijatý je ministerstvom výučby. Tunajšia mliečna dvorana s gazdami stolice len na jeden rok vedela spraviť smluvy, bo za mlieko nechce platiť sodpovednú cenu. — Tunajší gazdovský spolok, k odmeňovaniu gazdov za dochovanie peknej lichvy od ministerstva oby aj tohoto roku dostane 2000 korún Cielom odmeňovania gazdov výstavy lichvy zariadené budú v obciach: Soóvár, Berzevice, Margonya a Frics. Ministerstvo orby tomuže spolku gazdovskému aj v tomto roku udelí podporu 3000 kor. *Bártfa*: Gustáv Richtáresik, tunajší kaplán vymenovaný je za katechetu do Košíc, a na jeho miesto poslaný je kaplán z Kassamindszent Imrich Urban. — Chod pošty s automobilom cez obce Bártfa—Sztropkó—Varannó do Košíc a zpiatky otvorený bude 1. septembra. — *Bártfaufalu*: Zriedkavej slávnosti boli účastní tunajší veriaci: Franc *Vilecz* tunajší rodák a majiteľ, kňaz jágerského arcibiskupstva na odpočinku, pred 70 rokami držal tu prvú sv. omšu.

Boh všemohúci dožiť sa mu dal tej zriedkavej milosti, že 28. augusta sláviť mohol 70-ročné kňazské jubileum a slúžiť takrečenú **železnú sv. omšu**, pri ktorej za rukovodca bol mu sám osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie.

Chýry zo Spiša. Jeho excellencia osvietený pán biskup dr. Alexander *Párvy* dňa 14-ho augusta v Batizovciach posvätil katolícku školu, ktorú za 15 tisíc korún sám dal vystaviť. Udeloval tam vtedy aj sviatosť birmovania. — Náš osvietený pán biskup novoveského kaplána dr. Jána Ruzsinyáka vymenoval za profesora do učiteľského semenišťa v Kapituli. — V Mateovciach pod Tátrami dňa 16. augusta zomrel skutočný zakladateľ tamjšej fabriky Emil Scholz v 83. roku svojho života. — V Nižnom Šmeksi bolo do 13. augusta 690 stálych kúpeľných hostí, v Starom Šmeksi 3556, v Tátraszéplaku do 7. augusta 1622, v Tátralomoici do 9. augusta 773 a v Barlangligete do 9. augusta 1933. — V našich mestách so sriadeným magistrátom mäso má teraz nasledujúcu cenu: hoveďzina je v Gölniczbányi a vo Vlachoch po 1 kor. 20 hal., v Novej-Vsi a v Popráde po K. 1'32, v Kézmarku a v Lubici K. 1'28, v Levoči a v Podhradí K. 1'36, v Spišskej Belej K. 1'12, v Starej Lubovni K. —'96; telacina: v Gölniczbányi K. 1'44, v Novej Vsi, v Levoči, v Belej a vo Vlachoch K. 1'40, v Kézmarku K. 1'30, v Lubici K. 1'28, v Starej Lubovni K. 1'—, v Popráde K. 1'60 a v Podhradí K. 1'36; sviňské mäso: v Gölniczbányi, v Novej Vsi, v Popráde, vo Vlachoch a Podhradí po K. 1'60, v Kézmarku K. 1.70, v Lubici K. 1'68, v Levoči a Belej K. 1'52 a v Starej Lubovni K. 1'50; baranina: v Gölniczbányi, vo Vlachoch, v Podhradí a v Lubici po K. 1'04, v Novej Vsi, v Starej Lubovni, v Popráde a v Belej K. 1.—, v Kézmarku K. 1'05 a v Levoči 88 halierov. — V Novolubovenských krásnych kúpeľoch bolo toho leta 1500 hostí. Tento kúpeľ je veľmi dobrý pre tých, čo majú málo krve. — Béla Pataky je do Novej Vsi a Pavel Pobeha do Dubova za kaplána poslaný. Náš osvietený pán Biskup dubovského kaplána Franca Jendrusčáka vymenoval za gazdovského dozorcú semenišťa. Minulého týždňa bol u nás veľmi teplý čas, v chládku bolo aj 30 stupňov. Na mnohých miestach je už po žatve.

Predané cestovné passy. Na hornoviedeckych železničných čiarach účinkujúca pohraničná polícia prišla na stopu veľkému závratníctvu. Dôstojníkom pohraničnej polície totižto napadlo, že v abaujskej a v susedných stoliciach je mnoho takých ľudí, ktorí dostali cestovné passy, ale neodišli zo svojich dedín. Pohraničná polícia a žandarmeria v tejto záležitosti zaviedly stopovanie, z ktorého vysvitlo, že na Horniakoch je viac sto takých ľudí, ktorí dostali cestovné passy, ale tieto predali takým ľuďom, ktorí od vrchnosti v smysle zákona nedostali passy. Proti týmto závratníkom s passmi zaviedly prísne pokračovanie.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

HOSPODÁRSTVO.

O slnečnom lúči.

Jedna z najhorších obyčají je: byty od lúča (pa-pršleka) slnečného chrániť. Mnohí majú radšej byty s otvorami na sever len preto, lebo v ňom slnečný blesk «nekazí» náradie a maľovku. Sú totiž také farby, ktoré rýchlejšie oblednú od slnečného blesku, taktiež záclony a tkaniny rýchlejšie «rozsyjú» sa, ale táto škoda je o veľa menšia, ako tá, ktorá povstane následkom toho, že lúč slnečný nepreniká náš byt. Tá škoda, ktorá povstane následkom toho, že slnko svieti do bytu a tak niektoré izbové náradie obledne alebo dopuka sa, je o veľa menšia, ako tá, ktorú zapríčini večitý chládok, alebo temnota v byte, lúč slnečný odplaší myši, mole a iný hmyz, ktorý zahniezdi sa len tam, kam sa ani slnko nedostane, kde ani povetrie neprechádza a ktorý narobí v byte a na náradí roztočenín a v hábách sieti. plesň, huby, vlhkosť a iné zdraviu ľudskému, nábytku a stavisku škodné neplechy, len tam sa zahniezdia, kam slnko nevnikne a všeobecne je známe, že od všetkých chytlavých nemocí taký byt býva najdlhšie zachránený, ktorý je na úslni. Celkom oprávnené je to porekadlo, že: «Kde sa boja slnka, tam majú lekára často za hosta».

V niektorých rodinách a zvlášte u vzdelanejších tried panie držia to za «nóbel», aby v izbách mali chládok; o to sa nestarajú, jaký účinok to má na ústrojnosť tela. Ešte aj taká izba, v ktorej chorý leží, je príjemnejšou a v nej myseľ chorého veselšou, keď slnko do nej svieti. Popri vzduchu a vode lúč slnečný je najdôležitejší požiadavok pre zdravie, kto mu vyhýba z hocjakej príčiny, sám seba šudí a na zdraví si ujíma.

Kvasenie uhariiek na spôsob znaimský.

Znaimské kyslé uharky sú v obchode každému známe a preto za dobré uznáme, keď sa naše obecnstvo s týmto spôsobom kvasenia uhariiek obznámi. Tí, ktorí sa vo veľkom zaoberajú s týmto odborom priemyslu, majú zvláštne prístroje na umývanie uhariiek a na preváranie octu. Do veľkých sudov naukladajú uhariiek, dobre ich preberú, aby žiadna nebola chybná. Toto preberanie aj cez zimu opakujú. Do menších sudov a do fliaš ich len vtedy preložia, keď ich majú rozposielať. Načatý sud nenechajú stáť, lež ho vyprázdnia, lebo ostatok by sa zkazil.

Na zakvasenie sa potrebujú len drobné zelené uharky a musia byť pri suchom počasí posberané. Uharky sa za ten čas v čistej studničnej vode umývajú kým neostane z nich sliata voda celkom čistá. Vtedy

ich povykkladujú, aby vyschly. Počas sušenia sa vari čistý vínový ocot a aby nebol veľmi tuhý, do troch litrov octu pemiešajú jeden liter vody a 5—6 lyžičiek soli. Nádoby, ktoré musia byť vyčistené a dobre vybarené, sa dobre vysušia, do nich na dno sa nakladú višňové, viničné a hroznové listy, rasca (kmín) a kôpor. Neškodí, keď sa ta aj niekoľko kúskov zelenej papriky vloží. Uharky sa dobre jedna vedľa druhej poukladajú, a na každý rad položí sa tá istá príprava, čo sa na dno dala. Ukladanie sa za ten čas opakuje, kým sa nádoba nimi naplní. Naplnená nádoba sa zaleje vychladnutým octom a dobre zadebnuje, aby povetrie prístupu nemalo. Takto pripravené uharky budú dobré za dlhý čas.

Drobničky.

Nekurujte upálenú kávu! V sklepoch predáva sa vedľa surovej kávy aj káva upálená, ktorá máva pekný lesk. Upálená káva dostáva lesk tým, že sa kropí cukrovým roztokom, keď sa zrná začínajú potiť. Kupci udávajú, že robí sa to preto, aby aromatické látky neunikly z kávy; ale v skutočnosti je to klam, lebo kropením týmto zakrýva sa jakosť kávy, lebo pálená káva býva obyčajne z najhoršieho druhu a polievaním zamedzuje sa unikanie vody z kávy a tak zvyšuje sa jej váha na škodu toho, kto ju kupuje.

Divé kaštaný zasluhujú väčšej pozornosti ako ktorýkoľvek iný divý strom, na príklad topol a maly by sa všade vysadzovať, kde by im pôda priaznivá bola. Úžitok divého kaštana je značný: pôsobí svojimi hustými listmi a svojim krásnym kvetom príjemný pohľad cez veľké palčivosti občerstvujúci chládok, odpadlé listie slúži za dobré stelivo, hustou svojou korunou bráni stavenie od susudného ohňa a konečne jeho ovocie je výtečným krmivom. Gaštaný sušia sa na slnku alebo v peci po upečení chleba, potom sa na šrot rozmelú a so sečkou alebo s plevami smiešajú a poskytujú veľmi záživnú krmu kravám a ovciam. Pri tejto príležitosti neslobodno zabudnúť na tú veľkú výhodu, ktorú krmenie gaštanami poskytuje, chráni dobytok hovädzí pred pľúcnou nákazou. Divý usušený gaštan nekazí sa tak skoro a pre jeho výtečné vlastnosti škoda, keď ho necháme len tak pod stromom zhníť.

Rozkrájané ovocie, ktoré sa má sušiť, nesmie ani na chvíľku na vzduchu ostať, ale akonáhle sa rozkrojí, do slanej vody a odtiaľ do sušiarne vybrať, lebo čo za jaký krátky čas ostane na vzduchu, ztrati svoju prirodzenú farvu. Na 10 litrov vody postačí 25—30 gramov soli.

Najstarší strom na svete bude dozaista jedna plátana na ostrove Cos pri brehoch maloasiatských. Povráva sa o ňom, že Hippokrates, zakladateľ vedy lekárskej, v tóni tohoto stromu vyučoval svojich žiakov. Dľa tohoto by strom tento mal prinajmenej 2500 rokov a v skutku celý jeho výzor poukazuje na veľmi vysoký vek. V objeme má 10 metrov a haluzie jeho každej jary zazelenie sa čarstvými listami; drevo jeho je ale

už bútlé. tak za väčšie haluzy museli už podopref, aby sa svojou vlastnou váhou nezlomily.

Ako rýchlo lieta lastovička? Že lastovičky veľmi chytro lietajú, je asi všeobecne známe, lenže nikomu nenapadlo ohľadom tohoto letu urobiť dajakú zkúšku. Tohoto leta a/e istý holubiar v Antverpách, ktorý sa súčasťnil so svojimi poštovými holubami na zkúške, ktorú vojsko s takýmito holubami robilo, poslal do Com-giégne s holubami aj jednu lastovičku, ktorá mala hniezdo na jeho dome. Túto vypustil jeho sluha súčasťne s holubami a výsledok bol, že lastovička bola za hodinu a 8 minút doma. Vzdialenosť medzi oboma mestami obnáša 235 kilometrov, a tak v tomto páde lastovička preletela za hodinu 201 kilometrov, alebo za minútu 3355 metrov, čo ďaleko prevyšuje všetky doteraz pri živočíchoch pozorované rýchlosti. Rýchlosť lastovičky bola ostatne už aj starým Rimanom známa, upotrebovali ich tak, ako my poštové holuby.

DOPISY.

Nitra.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Za povinnosť si pokladám v krátkosti na vedomie dať katolíckemu obecnstvu tú krásnu slávnosť, akej svedkovia sme boli v nitrianskom piaristickom kostole a prosím moju zprávu uverejniť v našom «Kresťane».

Všeobecná mienka je u nás, že cirkevná vrchnosť nitrianskych katolíkov nemohla viacej potešiť, ako keď za mestského farára nitrianskeho vymenovala všestranne známeho, kysucko-novomestského dekana farára Kolomana Szmida. Ak veľmi tešilo sa nitrianske mešťanstvo novovymenovanému farárovi svojmu, to bolo vídať z toho, že ho pri jeho príchode do Nitry prijalo tak sjávnosťne. ako zriedka koho. Radosť katólickeho obecnstva nad príchodom svojho nového duchovného zakladá sa v tom, ho v jeho osobnosti spatruje garanciu vývinu kresťanskokatolíckeho ducha v celom obore súkromného a verejného života mešťanstva. Veľké práce v každom ohľade čakajú na nášho dakana a farára a my, ako ho známe, presvedčení sme o tom, že on prevládze tieto obrovské práce a nezľakne sa žiadnych

ťažkostí, keď sa jedná o večné a časné blaho sverených mu veriacich.

Lásku a oddanosť nitrianskeho mešťanstva bolo vídeť nielen pri jeho príchode do Nitry, lež aj pri slávnostnej inštalácii jeho, ktorú 28. augusta, za pomocietva početného duchovenstva mestského slávnosťne previedol pápežský praelat-kanonik biskupský vikár Alois Jeszenszky. Všetky Spolky a ústavy katolíckej prítomné boly na tejto slávnosti. Zastúpené boly všetky stnvy mestského obyvateľstva a veriaci prišli v tak veľkom počte, že v obstojne veľkom kostole piaristickom premnohí ani miesta nemali. Deň slávnostnej inštalácie tejto na vždy pamätným ostane nitrianskym katolíkom a všetci napospol len to žiadajú úprimne, od Všemohúceho: **Nech žije cez mnohé letá nitriansky dekan farár Koloman Szmida!**

Sztránszke (Trenč. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráčte prosím tieto riadky uverejniť v našom milom «Kresťane».

Naše kúpele známe pod menom Rajecz-Fürdő, ležia vo veľmi peknom romantičnom údolí. Pred 30 rokami boly ešte celkom zanedbané a pozostávaly len asi z päť do sedem domčekov. Teraz ale stoja tam už početné krásne letníky a sriadené sú utešené zahrady, parky na prechádzsku. Každý aj čo ta príde, buďto ako nemocný alebo len na zábavku najde tam žiaducnu pohodlnosť. Zo Žiliny až po samé kúpele doviezť sa možno po železnici, čo v tretej triede stojí len 40 halierov. Už po ceste zo Žiliny ku kúpeľom kochať sa môže cestovateľ v tak romantične krásnej prírode, aká nemá páru široko ďaleko. Kto v týchto kúpeľoch bol pred tridsať rokami a príde sem teraz, ten ich yiacej nepozná, najmä keď sa rozhladne celým údolím od nového kostolíka.

Tento kostolík dňa 15. augusta 1909. za veľkých slávností posvätil osvietený pán biskup nitriansky gróf Vilhelm Batthyány, ktorý po posviacke tam slúžil sv. omšu a držal tak peknú kázeň, že ju obecnstvo posiaľ spomína.

Tohoto roku 15. augusta k úcte preblahoslavenej Panny Marie, Patrónky Uhorska a matky všetkých kresťanov, za prítomnosti prepočetných veriacich bola tu tiež veľkolepá pobožnosť. Hneď po odzvonení boly dve kázne. V preplnenom kostolíku veľmi peknú uhorskú kázeň držal dekan-farár rajecký pán Karol Baross. Pred kostolíkom mal dojímavú slovenskú kázeň dekan-

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kis-birtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomôženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou lahko môže pomôcť na jeho tarochách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcelovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

farár z Rosiny (Harmatos) Ludvik Blazsek. Po kázňach nasledovala veľká sv. omša, ktorú slúžil praepošt, dekan-farár zo Zákopčia (Dombelve) Demeter Gyuresánszky, nateraz už kanonik nitriansky. Po pobožnosťach jednotlivé processie pri speve mariánskych piesni vracaly sa domov. Pater Bernard zo žilinského kláštora každú na kus cesty odprovádzal s hudbou mládencov, ktorých on sám v hudbe vyučil.

Ku koncu spomenutí mi treba, že tieto v prekrásnom údolí ležiace kúpele s veľkými obetami a ťažkosťami k terajšiemu rozkvetu priviedol predošlý fõišpán Valér Szmalovszky a že k vystaveniu nášho krásneho kostolika veľkodušne prispeli nasledujúci dobrodincovia: V prvom rade bývalý fõišpán Valér Szmalovszky, za jeho vznešeným príkladom Ján Bojicssek farár z Kúnfalvy, Ladislav Hauser, Franc Traitler, Štefan Holub a viacerí iní. Daj im Všemohúci Bože za jejich veľké dobrodenia časnej a večnej odplaty, nám ale popraj milostive opravdového ducha kresťanského.

S Bohom

E. D.

Pozvanie

V Prievidzi sídliača Prievidzská Hospodárska Banka uč. spoloč. 17. septembra 1910. predpoludním o 10. hodine v obchodnej miestnosti svojej vydržiava

mimoriadne valné

ku ktorému ct. účastinárov s tým uctive povoláva.

Predmety:

1. Vynesenie výroku o zvýšení základného kapitálu účastinárskej spoločnosti zo 100 tisíc na 200 tisíc korún.
2. V Páde prijatia tohoto návrhu, sodpovedné zmenenie 4. paragrafu základných štatútov.

Správa.

Ct. p. účastinári v smysle 12. paragrafu základných štatútov len vtedy môžu nažívať hlasovacím právom, keď účastiny svoje pred valným shromaždením, pri uznani zložia v pokladnici účastinárskej spoločnosti.

Odkazy redakcie.

- V. S. F. Z. Prosíme čím viacej o tej veci.
 J. D. N. Opravili sme.
 E. D. A. Uverejnili sme.
 S. S. P. Ďakujeme. Veru neškodí tým ľuďom vyprásiť kožuchy.

Ľacné perie a páperie!

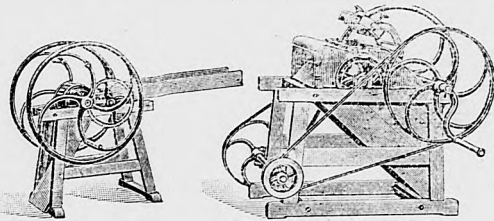
1 kg. šedého driapaného peria K 2.—, polobiele K 2.80, biele K 4.—, prima páperisté K 6.—, najjemnejšie K 8.—, páperie šedé K 6.—, biele K 10.—, prsné K 12.—, od 5 kg. počnúc franko.

Hotové postele

2 hustého červeného, modrého, žltého alebo bieleho nankingu. 1 perina veľkosť 180/116 cm. s 2 vankúšmi veľkosti 80/18 cm. dostatočne naplnené s novým šedým trvácim perím K 18.—, polopáperím K 20.—, páperím K 24.—, Perina samotná K 12.—, 14.—, 16.—, vankúše K 3.—, 3.50, 4.—. Periny 180/40 cm. veľké K 15.—, 18.—, 20.—. Vankúše 90/70 alebo 80/80 cm. veľké K 4.50, 5.—, 5.50. Spodné periny z grádlu 180/116 cm. K 13.—, 15.— zasiaľa — na dobierku, obal zdarma, od 10 korún vyše franko.

MAX BERGER, DEŠENICE č. 1123. (Čechy).
 Cenník matracov, pr kryvadiel a ostatného postelného tovaru zdarma a franko. Nehodiace sa zamením alebo peniaze vrátim.

Pánom roľníkom odporúčam svoje najnovšie hospodárske stroje:

Mlátačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice. Šrotovníky. Triery. Pluhy. Stroje na siatie. Brány. Hrable. Stroje na rezanie kapusty, burgvne, zemiakov a dreva. — Mangle. Decimálky. Mačkadlá na syr, hlinu, borievky a slad. Stroje na lámánie stromovej kôry a lupanie kukurice atď. atď.

Obrázkové cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franko.

Michal Treskoň

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicscse, Trencsénmegye).

Ochranca zdravia je v každej domácnosti nevyhnutne potrebný pôvodný

Slanovinový lieh sily

K dostaniu je všade vo fľaškách po 40 hal. 1 a 2 korunách. Prijať treba len povodný slanovinový lieh sily.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Ľacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako smah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. páperie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie páperie z prs 12 K. — Pri oblednani 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perím 16 K; polpáperie 20 K; páperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70. Spodné periny z pevného vrážkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývoz s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné návrat penazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy).

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 29. augusta.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	20 30—21 50
» stolinobelohradská, nová	«	20 20—21 00
» peštianska, nová	«	20 20—21 40
« banátska, nová	«	20 40—21 30
Raž prvotriedna	«	14 00—14 20
« druhotriedna	«	13 75—13 90
Jačmeň nový, prvotriedny	«	12 70—13 00
Ovos prvotriedny	«	14 50—15 45
« druhotriedny	«	14 20—14 50
Kukurica	«	11 40—11 55
Repica nová	«	23 00—23 80

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	16 30	15 50	15 40	14 90	14 40	13 90	12 90
		č.	7	7 1/2	8		
		K.	11 70	9 50	4 00		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	7 30—7 50
« hrubé	«	8 40—8 60

Fazula veľká biela	kor.	19 00—20 00
Fazula strakavá	«	14 00—14 75
Hrach nelúpaný, čistý	«	26 00—28 00
« lúpaný	«	46 00—54 00
Šošovica čistá	«	22 00—24 00
Mak	«	62 00—64 00
Proso	«	18 00—20 00
Rasca (kmín)	«	78 00—80 00
Konopné sáme	«	20 00—21 00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	3 70—3 90
« « ružové	«	4 20—4 40
« « žlté	«	5 80—6 00
Datelinové sáme, červená datelina kor.	64 00—76 00	
« « lucerna	«	148 00—153 00

Všetko po 10 kilogrammoch.

Mäsité články:

Sviňská masť budapešianska	«	156 00—157 00
« « vidiecka	«	—
Slanina mestská 4-kusová	«	134 00—135 00
« « 3-kusová	«	140 00—141 00

Za 100 kilogrammov.

Koloniálny tovar:

Cukor v klobúkoch	kor.	89 50—90 00
« kockový	«	91 50—92 00

A vonatok induluása Bpest ny. p. udvarról.

Érvényes 1910 május 1-től.

A vonatok érkezése Bpest ny. p. udvarra.

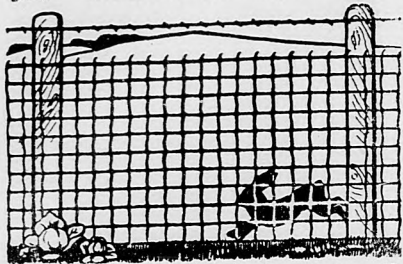
A vonatok induluása Bpest ny. p. udvarról.				Érvényes 1910 május 1-től.				A vonatok érkezése Bpest ny. p. udvarra.								
vonal-szám	óra	perc	vonal-nome	Délrelelőtt			Délután			vonal-szám	óra	perc	vonal-nome			
				hová			hová									
148	5 15	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	714	12 05	sz. v.	Szeged, Szolnok	148	8 51	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	157	12 05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	
122	5 35	«	Érsekújvár, Ipolyság	4106	12 10	«	Esztergom	145	5 05	«	Dunakeszi-Alag	188	1 20	«	Nagyvaros	
718	5 50	«	Szeged, Szolnok	1402 ^{a)}	12 20	gy. v.	Zsolna, Berlin	728	5 25	«	Cegléd	708	1 25	gy. v.	Bukarest, Bázias	
152	6 00	«	Göd	128	12 25	sz. v.	Nagyvaros	725	5 35	«	Cegléd	108	1 40	«	Páris, Wien	
4102	6 10	«	Esztergom	114	12 45	«	Wien	4101	5 50	«	Esztergom	508	1 50	«	(Kolozsvár, Tóvis, Sz.-Németi, Szolnok	
150	6 20	«	Rákospalota-Ujpest	180	12 55	«	Rákospalota-Ujpest	189 ^{a)}	5 55	«	Nagyvaros	159	1 55	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	
6602	6 35	«	Lajosmizse, Kecskem.	163	1 30	«	Dunakeszi-Alag	725 ^{a)}	6 00	«	Cegléd	4107	2 05	«	Esztergom	
102	6 50	k. ost. ex. v.	(Wien, Páris, Ostende, London)	4114 ^{a)}	1 50	«	Piliscsaba	147	6 05	«	Rákospalota-Ujpest	161	2 40	«	Dunakeszi-Alag	
519	7 00	gy. v.	(Nagyvárad, Arad, Brassó, Nagyszében, Körösmész)	504	2 00	gy. v.	(Szatmár-Németi, Kolozsvár, Brassó)	721	6 20	«	Szolnok, Cegléd	163	3 00	«	Rákospalota-Ujpest	
1404	7 05	«	Zsolna, Berlin	128	2 10	sz. v.	Párkány-Nána	901 ^{b)}	6 25	k. o. e.	Konstantinápoly, Belgrád	6507	3 20	«	Kecskem., Lajosmizse	
104	7 55	«	Nagyszombat, Wien	164	2 15	«	Rákospalota-Ujpest	701 ^{b)}	6 30	«	Konstantinápoly, Bukarest	188 ^{a)}	4 00	«	Rákospalota-Ujpest	
154	8 05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	4108	2 20	«	Esztergom	189	6 35	sz. v.	Nagyvaros	718	4 05	«	Temesvár J., Szeged	
708	8 15	gy. v.	Orsova, Bázias	108	2 30	gy. v.	Wien, Páris	1407	6 40	«	Berlin, Zsolna	127	4 10	«	Nagyvaros	
712	8 30	sz. v.	(Temesvár, Karánseb., Bázias)	704	2 40	gy. v.	Galánta	217	7 15	tvssz	Párkány-Nána	4109	5 00	«	Esztergom	
184	8 45	«	Nagyvaros	722	2 45	sz. v.	Bukarest, Bázias	709	7 20	sz. v.	Bukarest, Bázias	215	5 30	tvssz	Érsekújvár	
4104	9 05	«	Esztergom	6504	2 50	«	Cegléd	501	7 30	gy. v.	(Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget)	165	5 38	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	
118	9 20	«	Wien, Berlin	164 ^{a)}	3 10	«	Rákospalota-Ujpest	149	7 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	185 ^{a)}	5 45	«	Nagy-Maros	
158	9 40	«	Rákospalota-Ujpest	186	4 10	«	Rákospalota-Ujpest	117	7 40	«	Páris, Wien	115	5 55	«	Wien, Berlin	
6508	11 15	«	Lajosmizse, Kecskemét	190	4 20	«	Nagyvaros	4108	7 45	«	Esztergom	707	6 35	«	Berlin, Zsolna	
168	11 20	«	Rákospalota-Ujpest	716	4 30	«	Szeged	6501	7 50	«	Kecskem., Lajosmizse	187	6 40	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	
186 ^{a)}	11 35	«	Nagyvaros	108	5 15	gy. v.	Wien	151	7 55	«	Göd	105	7 10	gy. v.	Wien	
780 ^{a)}	11 55	«	Cegléd	188	5 20	sz. v.	Szob	727	8 05	«	Cegléd	711	7 40	sz. v.	Bázias, Temesvár	
				724 ^{b)}	5 40	«	Cegléd	181	8 10	«	Párkány-Nána	169	7 45	«	Rákospalota-Ujpest	
				124 ^{a)}	6 00	«	Nagyvaros	719	8 35	«	Kiskunfélegyháza	4118 ^{a)}	8 10	«	Piliscsaba	
				724 ^{a)}	6 10	«	Cegléd	123	8 45	«	Párkány-Nána	187	8 20	«	Nagyvaros	
				124 ^{b)}	6 20	«	Nagyvaros	153	9 10	«	Dunakeszi-Alag	125	8 50	«	Párkány-Nána	
				724	6 35	«	Cegléd	705	9 20	gy. v.	Szeged	107	9 05	gy. v.	Wien	
				4110	6 40	«	Esztergom	1403	9 40	«	Berlin, Zsolna	729 ^{a)}	9 20	sz. v.	Cegléd	
				728	6 45	«	Cegléd, Szolnok	4105	9 55	sz. v.	Esztergom	4111	9 25	«	Esztergom	
				1406	6 50	gy. v.	Pozsony, Berlin	155	10 25	«	Rákospalota-Ujpest	6503	9 30	«	Kecskem., Lajosmizse	
				124	6 55	sz. v.	Párkány-Nána	715	10 40	«	Szeged	171	9 35	«	Dunakeszi-Alag	
				170	7 00	«	Rákospalota-Ujpest	119	11 15	«	Galánta	1405	9 45	gy. v.	Berlin, Zsolna	
				142 ^{a)}	7 20	«	Vác					511	9 55	«	(Nagyszében, Brassó, Kolozsvár, Stanisla	
				728	7 35	«	Cegléd					4115 ^{a)}	10 00	sz. v.	Piliscsaba	
				6506	7 40	«	Lajosmizse					141 ^{a)}	10 10	«	Vác	
				172	8 00	«	Dunakeszi-Alag					129	10 25	«	Nagyvaros	
				710	8 05	«	Bukarest, Bázias					118	10 35	«	Wien	
				182	8 20	«	Párkány-Nána					6518	10 40	«	Ocsa	
				4112	8 30	«	Esztergom					717	11 00	«	Szeged, Szolnok	
				1408	8 40	«	Zsolna, Berlin					101	11 05	k. ost.	(London, Ostende, Páris, Wien	
				118	9 30	«	Wien, Páris					171 ^{a)}	11 20	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	
				502	9 35	gy. v.	(Kolozsvár, Bukarest, Stanisla					121	11 50	«	Érsekújvár	
				706	10 15	«	Szeged, Bázias, Bukarest									
				720	10 30	sz. v.	Kiskunfélegyháza									
				172 ^{a)}	10 35	«	Rákospalota-Ujpest									
				140	11 10	«	Nagyvaros									
				902 ^{a)}	11 20	k. o. exp. v.	Belgrád, Konstantinápoly									
				702 ^{b)}	11 30	«	Bukarest, Konstantinápoly									

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.

4001	5 58	sz. v.	Esztergom	4007	2 10	sz. v.	Esztergom
4003	7 48	«	Esztergom	4009	5 20	«	Esztergom
4005	10 04	«	Esztergom	4018 ^{a)}	8 21	«	Piliscsaba
				4011	8 31	«	Esztergom
				4015 ^{a)}	10 07	«	Piliscsaba

PODIVNE LACNÉ PLOTY!

Domáce dôroby!

Zriedkavej jakosti.

Veľmi ľahko k upotrebeniu.

Nepočítané listy uznania dokazujú patentovaného

Hungária-pletiva z drôtu

nedostiziteľnú zvláštnosť.

Dôrob z cinkovaného drôtu. — Zabariť netreba. Cena štvorcovho metra od 30 hal. vyšej.

K objednávaniu u vylučného dorabateľa:

Alexander Haidekker

Dielňa pletiva a plotov z drôtu

Budapest, VIII., Űllői-ut 48/60. sz.

Výhodná, správna a rýchla výsluha. Obrázkový cenník franco zdarma.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30,

36, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—, Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.—, lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franco s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovokuje sa pri náhrade porta. Benedikt Sachs, Lobes 135. pri Pilsen (Cechy).

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvreljej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje k umlatbe

s dvojim vystrojenim ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdekoratívnejší mlátebný stroj prítomnosti !!!

Box strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Obvtná trieda pre stroje polného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadost zdarma a franco.

Rušeň!

Oznamy prijíma administracia, „Krestan“ Budapest, Szentkirályi-utca 28.

A vonatok indulása Bpest k. p. udvarról.

Érvényes 1910 május 1-től.

A vonatok érkezése Bpest k. p. udvarra.

vonat- szám	óra	perc	vonat név	Délrelett			Délután			vonat- szám	óra	perc	vonat név	Délrelett			Délután			
				hová	szám	óra	perc	hová	szám					óra	perc	honnán	szám	óra	perc	honnán
1110	6:50		sz. v.	Balatonfüred, Tapolca	610	12:20	sz. v.	Arad, Maramarossz.	645	4:50		tassz.	Arad, Püspökladány,	828	12:10	sz. v.	Gödöllő			
816a)	6:55			Hatvan	810	12:30		Hatvan	1005	12:15		gy. v.	Debrecen	1205	12:15	gy. v.	Nápoly, Nizza, Róma, Fiume			
20	6:10			Torbágy, Trieszt	8	12:40		Szombathely, Wien	389	6:10		v. v.	Berlin, Ruttká	609	12:30	sz. v.	Tóvis, Arad, Maramarossz.			
1502	6:25		gy. v.	Kassa, Csorba	912	12:50		Ujvidék, Bród	518	6:20		sz. v.	Nagykátá	801	12:45	sz. v.	Berlin, Ruttká			
10	6:40		sz. v.	Wien, Graz, Sopron	25)	1:00		Bicske	309	6:30			Hatvan	7	12:55	sz. v.	Wien, Sopron, Szombathely			
1002	7:00		gy. v.	Fiume, Torino, Róma,	1504	1:20	gy. v.	Kassa, Poprádfelka	909	6:45			Sofia, Bród, Belgrád	401	1:00	gy. v.	Lemberg, Munkács			
302	7:05			Pécs, Vinkovce	324	1:35	sz. v.	Gödöllő	1707	6:45			Stanislaw, M.-Sziget	903	1:05		Konstantinápoly, Bród			
906	7:10			Ruttká, Poprád-Felka	1304	1:40	gy. v.	Fehring, Graz	19	6:55			Gyékényes, Torbágy	601	1:15		Bukarest, Arad			
402	7:20			Belgrád, Sofia	602	2:00		Arad, Bukarest	17	6:05			Komárom	1	1:30		London, Paris, Wien			
1302	7:25			Stryj, Lemberg,	4	2:05		Wien, Paris	607	6:10			Brasso, Arad	1901	1:40		Bród, Eszék, Pécs,			
823	7:30		sz. v.	Maramarossziget	404	2:15		Kassa, Lemberg	11	6:25			Wien	911	1:40	sz. v.	Gyékényes,			
908	7:45			Fehring, Graz, Trieszt	916	2:20	sz. v.	Kiskörös	405	6:30			Lemberg, Kassa, M.-Sziget	1801	2:10	gy. v.	Ujvidék			
606	8:00			Gödöllő	312	2:25		Hatvan	1911	6:50			Bród, Eszék, Pécs	815	2:15	gy. v.	Graz, Fehring			
1102)	8:05		gy. v.	Belgrád, Bród, Sofia	24	2:30		Bicske	319	6:50			Gödöllő	815	2:15	sz. v.	Hatvan			
1508	8:10		sz. v.	Arad, Brassó	510	2:40		Szolnok	1605	7:00			Csorba, Kassa	1501	2:40	gy. v.	Bártfa, Kassa			
506	8:20			Balatonfüred, Tapolca	1902	2:55	gy. v.	Sarajevo, Gyékényes	1305	7:10			Graz, Fehring	23	2:25	sz. v.	Bicske			
2	9:20		gy. v.	Kassa, Csorba	1022	3:05	v. v.	Paks	507	7:20			Brassó, Kolozsvár	325	2:25	sz. v.	Gödöllő			
330)	11:55		sz. v.	Kolozsvár, Brassó	904	3:20	gy. v.	Belgrád, Konstantinápoly	917	7:25			Kunszentmiklós-Tass	8	6:35	gy. v.	Wien, Graz			
	12:00			Zágráb, Fiume, Pécs,	304	3:30		Ruttká, Berlin	321	7:30			Gödöllő	505	6:40	sz. v.	Brasso, Kolozsvár			
				Bród	1104	3:50		Balatonfüred, Tapolca	811	7:40			Hatvan	421	6:55	v. v.	Debrecen			
				Munkács, Lawoczné	1004	4:10		Zágráb, Fiume,	27	7:45			Bicske	655	7:10	sz. v.	Szerencs, Hatvan			
				M.-Sziget, Stanislaw	326	4:25	sz. v.	Róma, Nápoly, Nizza	1003	8:00	gy. v.		Róma, Triest, Fiume	15	7:10	sz. v.	Győr			
				Ruttká, Berlin	18	4:30		Gödöllő	1509	8:15	sz. v.		Csorba, Kassa	305	7:10	sz. v.	Berlin, Ruttká			
				Wien, Sopron	410	5:10		Komárom	509	8:30			Szolnok	605	7:25	sz. v.	Brassó, Arad			
				Bicske	6	5:15	gy. v.	Miskolc	818	8:45			Hatvan	907	7:30	sz. v.	Sofia, Belgrád, Bród			
				Gödöllő	328	5:20	sz. v.	Győr, Sopron, Wien	1007	9:10			Fiume, Bród, Pécs	407	8:00	sz. v.	Lavenc, Maramarossziget			
					508	5:40		Gödöllő	13	9:20			Győr	1009	8:15	sz. v.	Fiume, Bród, Pécs			
					308	5:55		Kolozsvár, Brassó	913	9:40			Szabadka	1705	8:20	sz. v.	Stanislaw, M.-Sziget			
					513)	6:15		Ruttká, Berlin	807	9:50			Berlin, Ruttká	25	8:30	sz. v.	Bicske			
					330	6:25		Nagykátá, Szolnok	1101	10:00	gy. v.		Tapolca, Balatonfüred	335)	8:35	sz. v.	Gödöllő			
					914	6:25		Pécel	409	10:10	sz. v.		Miskolc	9	8:45	sz. v.	Wien, Graz, Triest			
					314	6:40		Topolya	5	10:20	gy. v.		Sopron, Győr, Veszprém	1507	8:45	sz. v.	Csorba, Kassa			
					26	6:55		Hatvan	21	10:45	sz. v.		Torbágy, Triest	331	9:05	sz. v.	Pécel			
					1708	7:05		Bicske						308	9:15	gy. v.	Berlin, Ruttká			
					16	7:15		M.-Sziget, Stanislaw						31a	9:28	sz. v.	Triest, Szekesfehervar			
					816	7:35		Győr, Triest						1001	9:35	gy. v.	Róma, Fiume,			
					1912	7:45		Hatvan						915	9:45	sz. v.	Vinkovce, Eszék			
					1510	8:00		Pécs, Bród, Sarajevo						403	9:55	gy. v.	Kiskörös			
					918	8:00		Kassa, Csorba						906	10:00	sz. v.	Lemberg, M.-Sziget			
					884	8:50		Kunszentmiklós-Tass						1303	10:10	sz. v.	Sofia, Belgrád			
					1008	9:00	gy. v.	Gödöllő						827	10:25	sz. v.	Graz, Triest			
					514)	9:05	sz. v.	Fiume, Nizza						517	10:35	sz. v.	Gödöllő			
					1306	9:25		Nagykátá, Szolnok						1109	10:50	sz. v.	Nagykátá			
					608	9:30		Fehring, Graz						1503	10:50	gy. v.	Tapolca, Balatonfüred			
					1010	9:50		Arad, Brassó						29)	11:05	sz. v.	Csorba, Kassa			
					1508	10:00		Fiume, Nápoly						315a)	11:20	sz. v.	Bicske			
					910	10:10		Kassa, Csorba						1103)	11:30	gy. v.	Hatvan			
					406	10:15		Belgrád									Tapolca, Balatonfüred			
					12	11:00		Kassa, Lemberg												
					338	11:10	v. v.	Wien, Paris												
					614	11:25	sz. v.	Ruttká												
					422	11:35	v. v.	Arad, Debrecen												
								Hatvan, Szerencs												
									817	5:55	sz. v.		Gödöllő							
									919	6:17			Kunszentmiklós-Tass							